

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլի, կես տարեկանը 6 ռուբլի:
Առանձին համարները 7 կոպեկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմյանի խմբագրատան մէջ:
Մեր հասցեն. Тифлис. Редакция «Мшакъ».
կամ Tiflis, Rédaction «Mschak».

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի և տօն օրերէն):

Յայտարարութիւն ընդունւում է ամէն լեզուով:

Յայտարարութիւնները համար վճարում են
իւրաքանչիւր բառին 2 կոպեկ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Վաճառականութիւնը մեր մէջ.— Ներքին ՏԵ-
ՍՈՒԹԻՒՆ. Հայր Ալիշանի յօդուածի առիթով:
Բոսսիի ներկայացումները. Ներքին լուրեր.— ԱՐ-
ՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Նախկին կանցլէր Բիւստարի:
Թիւրքիայի հայերը և իրանց դրացիները. Նամակ
Թիւրքիայից. Արտաքին լուրեր.— ԽԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ.
— ՀԵՌԱՎԻՐՆԵՐ.— ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵՐ ՄԵՋ

II

Խօսելով մանր վաճառականներին և ար-
հեստագործներին, նմանապէս մեր միջին դա-
սակարգին պատկանող վաճառականներին և
արհեստագործներին մասին, — մենք չենք կա-
րող այստեղ չը շնչել մի շատ նշանակաւոր
հանգամանքի վրայ, որը լուսաւորված եւրո-
պայի նոյնանման դասակարգերի նիւթական
բարօրութեան գործում առաջնակարգ դեր
է խաղում և որը, դժբաղդապէս, բացակայ
է մեզանում: Մենք կամենում ենք խօսել
արհեստագործներին և միջին դասակարգին
պատկանող վաճառականներին կանանց դրա-
կան մասնակցութեան մասին իրանց մարդ-
կանց գործերում:

Կնոջ ընկերակցութիւնը մարդու առե-
տրական գործերին, եթէ առանձին նշանա-
կութիւն չունի հարուստ մարդու, խոշոր
կապիտալիստի համար, այդ ընկերակ-
ցութիւնը ահապէս նշանակութիւն ունի
մանր դրամատէրին, միջին դասակարգի առե-
տրականին և արհեստագործի համար... Սրանք,
հարուստների պէս, միջոց չունեն վար-
ձել առանձին հաշուապահներ, ծախսարար-
ներ, գանձապահներ: Եւ կնոջ, եթէ նա
զիտէ հաշուապահութիւն, գրապահութիւն
անտարակոյս մեծ օգնութիւն կը տայ իր մար-
դուն նրա առեւտրական ձեռնարկութիւնը կա-
նոնաւոր կերպով առաջ տանելու գործում:
Արհեստագործը կամ վաճառականը, մասնակցի
անկող իր կնոջ իր գործերին, ահապէս օ-
գուտ կը ստանայ, մեծ խնայողութիւն կու-
նենայ, կանոնաւոր վիճակի մէջ կը գնէ իր
գործը: Կնոյն զարմանալի էակ է. նա շուրջ
է, ծախսող է մինչև որ փողը իր ձեռքում
չէ. բայց հէնց որ ինքն է վարում տնտե-
սութիւնը, ինքն է ծախսում փողը, ին-
քն է դառնում մարդու հաշուապահ և
ծախսարար, հէնց որ իր ձեռքն է ընկնում
փողը. — նա անմիջապէս դառնում է խնա-
յող, նոյն իսկ ժառանգորդ:

Ամբողջ լուսաւորված եւրոպայում, մա-
նուստը միջին դասակարգի արհեստագոր-
ծների դասակարգում, կնոյն մարդու ընկեր-
է, նրա օգնականն է, նրա գանձապահն է,
նրա հաշուապահն է: Գնացքը Ֆրանսիա,
մանաւանդ Պարիզ, գնացքը Գերմանիա, Եւ-
րոպայի իւրաքանչիւր, — և կը տեսնենք, որ կնոյն այդտեղ
մարդու հաշուապահն է, նրա գանձապահն է,
նրա ընկերն է, նրա արհեստանոցի, նրա
առեւտրական գործի գլխաւոր նեղակն է:
Խանութպանի կնոյն, հիւրանոցի տիրոջ, րես-
տորանի տիրոջ, արհեստանոցի տիրոջ կնո-
նք, նոյն իսկ բանւորի կնոյն, պահում է
մարդու հաշիւները: Նրա հաշ-
ուապահն է, նրա գանձապահն է, նրա ծախ-
սարարն է, մինչև որ մարդը աշխատում, գործ
որոնում, առեւտրական կապում, վա-
ճառումներ կայացնում կամ արդիւնաբերում է:
Ձր մոռանալը, որ կնոյն իր մարդու ա-
մենաձիշկ հաշուապահ կը լինի միշտ, նրա
ամենահաւատարիմ գանձապահն է...

Բացի սրանից փորձված մարդիկ վկայում
են որ կնոյն, առհասարակ, առանձին ձիրք
ունի, առանձին ընդունակութիւն ունի դէ-
պի դրամական հաշիւները, դէպի դրամա-
կան գործերի կարգին պահելն ու վարելը:
Անցեալ 1889 թւին Պարիզում, «Իգա-
կան կոնգրէսում» մեզ աղօղակեց հետեւեալ
վկայութիւնը լսել մի ֆրանսիացի աղօղակա-
րից կնոջ ընդունակութեան մասին դէպի

դրամական հաշիւները, «երբ մեր գրաս-
նեակը գալիս է մի բանւոր կամ մի մանր
արհեստագործ, առում էր յիշեալ աղ-
փօկաւոր, մի որ և է դատաստանական
գանձապահի համար, և սկսում է բացատրել
իր նիւթական վիճակը, իր գործերի հու-
թիւնը, մենք, աղօղակատներս, մեծ մասամբ
գործարարութեամբ ենք հասկանում նրա բա-
ցատրութիւնները իր գործի մասին. այն
ժամանակ մենք ասում ենք նրան, որ կան-
չէլ տայ իր կնոջ... և ահա բանւորի կամ
արհեստագործի կնոյն գալիս է և անհամե-
մատ աւելի պարզ կերպով է բացատրում
իր մարդու բոլոր նիւթական հաշիւները,
դրամական գործերի դրութիւնը...»

Սակայն մենք մասամբ շեղվեցանք մեր
խնդրից. այժմ վերադառնանք մեր բուն
խնդրին. մեր առեւտրական դասակարգի այժ-
ման վիճակին:

Մենք ասեցինք մեր նախընթաց յօդուա-
ծում, որ մեր վաճառականութիւնը պէտք
է կերպարանափոխվի. նա պէտք է ձգտէ
կապվելու երկրի արդիւնաբերութեան հետ:
Առեւտրի առաջնայ նախադեմական ձեւը
հիմնական է, իսկ ինչ որ հիմնական է պէտք է
կերպարանափոխվի ժամանակակից պահանջ-
ներին համեմատ:

Ձգտելով դէպի արհեստագործական ար-
դիւնաբերութիւնը, մեր վաճառականութիւնը
կը կրկին կը գտնի մի նոր, լայն և է-
ական ապագայ հարստանալու: Մեր միջին
դասակարգը պէտք է ջանայ դրական կեր-
պով մրցութիւն անելու օտարազգի ուսնալ
ամեն կարգի արհեստագործներին. և ճշմա-
րիտ, ինչի՞նչ ջանանք երկրի բոլոր ար-
հեստները մեր ձեռքը գցելու, քանի որ
դրանք են մեր ապագան, դրանք են մեր
փրկութիւնը, դրանք են և երկրի հարստու-
թեան աղբիւրը:

Ամեն տեսակ արհեստների մէջն է երկրի
փրկութիւնը, երկրի ապագան. հայը պէտք
է իր համար նպատակ դնէ ամբողջ երկրի
բոլոր արհեստները իր ձեռքը գցելու, — այն
ժամանակ նա համ ինքն կը հարստանայ,
համ էլ երկրի անտեսական կեանքի տէր կը
դառնայ:

Եւ որքան կը բազմանան այլ և այլ ան-
կան պարագայութիւններ, — այնքան զօրեղ
է բաղաւոր կը լինի ազգը, այնքան երջանիկ
և ծաղկած կը լինի երկիրը: Եւ որովհետեւ
հայի անուրանալի յատկութիւնն է հարս-
տանալուց յետոյ, այսպէս թէ այնպէս,
նիւթական օգնել իր ազգին, ուստի յոյս
պէտք է ունենանք, որ նոր ճանապարհի
վրա ընթանալով և հարստութեան նոր
աղբիւր իր համար գտած լինելով հայը
նոյն եռանդով կը շարունակէ նիւթական
օժանդակել իր ազգային բոլոր հիմնարկու-
թիւններին, ինչ եռանդով նա այդ անում
էր և անցեալ դարերում և ներկայ դարի
սկզբներում:

Ինչ և իցէ, պէտք է խոստովանենք, որ
մեր ժողովրդի բարձր դասակարգը անտար-
բեր է դէպի ազգային գործերը, իսկ մեր ժողո-
վրդի ստորին դասակարգը, մեր նահապե-
տական արհեստագործներն ու անգործա-
գիւղացիները տգէտ են... Ինչ ուզում էք
ասել, բայց պէտք է խոստովանենք, որ մեր
ազգի միջին դասակարգը միակ դասակարգն
է, որը արձագանք է տալիս մեր կեանքի
բոլոր առօրեայ պահանջներին:

Այդ պատճառով, եթէ մեր միջին դա-
սակարգը աղին ճանապարհով, տոկոս
աշխատանքով իր անձնական ոյժով իր ձիր-
քը, իր մասնագիտութիւնն ու կապիտալը
խելացի կերպով գործ դնելով կը հարստա-
նայ, արդիւնաշահելով երկրի անսպառ
հարստութիւնները, — մենք հաստատ յոյս
ունենք, որ նա կը շարունակէ նիւթական
էլ օժանդակել ազգի բարոյական առաջա-
դիմութեան գործին:

Ինչ ուզում են ասեն, բայց փաստը
անուրանալի է, որ մինչև այժմ, դարերից

ի վեր, մեր միջին դասակարգն էր միշտ, ո-
ր ամեն բան պահպանում էր մեր մէջ...
Ո՞վ էր ամենից շատ նուէրներ տալիս վան-
քերին և եկեղեցիներին, ո՞վ էր իր անգա-
մակցութեամբ գլխաւորապէս պահպանում
թէ մեր բարեգործական և թէ մեր այլ
ընկերութիւնները, ո՞վ էր գլխաւորապէս
յաճարում ազգային թատրոնը, ո՞վ էր
վերջապէս իր բաժանորդագրութիւններով
պահպանում մեր լրագրութիւնը, — գլխաւոր-
ապէս մեր վաճառականները, մեր ժողովր-
դի միջին դասակարգը: Հարկաւոր է միայն
մի հայեացք գցել մեր լրագրիւնների խումբ
բազմական մատենաների վրա. համոզվելու
համար, որ մեր բոլոր լրագրիւնների բաժա-
նորդների երկու երրորդական մասը կազ-
մում են մեր վաճառականներն ու արհես-
տագործները:

Ուրեմն ցանկանալով, որ մեր միջին դա-
սակարգը հարստանայ, որպէս զի համ
հարստանալ է երկիրը, արդիւնաշահելով երկ-
րի բնական հարստութիւնները, համ ազգն
էլ նրանից նիւթական օգտվի:

Որքան մեր առեւտրական և արհեստա-
գործների դասակարգը աւելի կը հարստա-
նայ, որքան նա մոտաւոր և բարոյական գի-
տակցութեան կը հասնէ, — այնքան նա նիւ-
թական աւելի էլ կ'օժանդակէ ազգի մոտաւոր
կեանքի առաջադիմութեան գործին:

Դ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՐ ԱԼԻՇԱՆԻ ՅՈՒՆԻՍԻՆԻ ԱՌԻՓՈՎ

Մեր առաջ դրած են արտասահմանեան այն
լրագրիւնները, որոնց մէջ տպագրված են հայր
Ղանուց Ալիշանի 50-ամեայ յօդուածի նկարա-
գրութիւնները և այդ յօդուածի առիթով ստաց-
ված նամակները և հեռագրիւնները: Այդ հեռագրի-
ւններ աչքի են ընկնում ոչ թէ իրանց շատու-
թեամբ, այլ նրանով, որ նոքա ուղղված են
առաջադրուած հայ-կաթոլիկ վարդապետին զանա-
զան տեղերի և դասակարգերի ու դասաւորութեան
հայերի կողմից.— Ալիշանի յօդուածը հնորանո-
րում են և կաթոլիկ հայը, և բողոքական հայը, և
լուսաւորչական հայը, և լուսաւորչական հոգևորա-
կանութիւնը, և հայոց գործիւնը, և երկրասար-
դութիւնը, և վաճառականութեան և ուրիշ զանա-
զան շրջանների ներկայացուցիչները:

Շատ ուրախակալ և միանգամայն ուսանելի
երեւոյթ է, երբ մի հասարակութիւն կամ մի ազգ
կարողանում է գնահատել իր մոտաւոր գործիչ-
ներին, երբ մի ժողովուրդ կարողանում է արժա-
նապէս վարձատրել այն մարդկանց, որոնք իրանց
ամբողջ գոյութիւնը և իրանց ամբողջ ոյժերը
նուիրում են ժողովրդին, — իսկ Ալիշանը, իր
գրական-բանաստեղծական գործունէութեամբ այդ
տեսակ հազուադէպ մարդկանցից է:

Սակայն հայր Ալիշանի յօդուածին տօնախմբու-
թեան մէջ մեզ հետաքրքրող կէտը ոչ այնքան
յօդուածի արտաքին վայրն է և ոչ էլ այն հարցը
թէ ծերունի գրողը միանգամայն արժանի է հա-
սարակութեան յարգանքներին: Այս բոլորի մեջ
աւելի հետաքրքրող կէտն այն է, որ մի հայ-կա-
թոլիկ հոգևորականի յօդուածին տօնախմբութեան
օրը միացան բոլոր դասաւորութեան պատկանող
հայերը. — կաթոլիկ և լուսաւորչական, և բողո-
քական հայերը, նոյն իսկ այդ դասաւորութեան
պատկանող հոգևորականները...

Այդ դեռ քիչ է. Կ. Ղանուց Ալիշանի յօդուածին
առաջ գլուխ խոնարհեցրին և այն տեսակ շատ
մարդիկ և գործիւնք, որոնք երբէք չէին ուղղու-
թիւն և յարգանքներով ունենալ օտար դա-
ւանութեան պատկանող հայերի հետ:

Միանգամայն ձիւղ է Կ. Պոլսի հնորայի գրող
Արփիար Արփիարեանի կարծիքը, որը նկարագրե-
լով Ալիշանի յօդուածին մանրամասնութիւնը, ա-

սում է, որ այդ օրը ազգային դադափարը
յաղթանակ տարաւ, և որ այդ տօնը ազգային
տօն էր: Գեռ սրանից ոչ շատ տարի առաջ, երբ
հայ ժողովուրդը բոլոր շրջանները խմորված էին
կրօնական նեղ գաղափարներով, երբ ոչ թէ
ամբողջի, այլ նոյն իսկ մասնակ մէջ ահապէս
առեւտրութիւն և թնամութիւն էր քարոզվում
օտարադաւան հայի դէմ, — այն ժամանակ գոյց
է երազել անգամ չէր կարելի, որ կրօնական
հաշտութեան դադափարը այնքան շուտով կը
հասունանայ, որ կը դալ մի օր, երբ բոլոր հայերը
կը միանան մի հայ-կաթոլիկ վարդապետի յօդ-
ուածի օրը:

Այդ օրը հաուաւ եւ խոնարհվելով այդ լայն
դադափարի առաջ, նոյն իսկ նրանք, որոնք հաւա-
ծում էին կրօնական անխառն թիւեր քարո-
զող մարդկանց, չը կարողանալով դիմադրել ընդ-
հանուր հոսանքին, շտապեցին հնորանոցական
հեռագրիւններ գրել, ճաշ սարքել և ուղերձներ
կազմել ի պատիւ Ալիշանի...

Չարմանալի գուգարկութիւն: Մայիսի 6-ին
տօնվեց մի մարդու գրական գործունէութեան
25-ամեակը, որը հայոց գրականութեան մէջ ա-
մենանշանաւոր պաշտպան է եղել զանազան դա-
ւանութիւններին պատկանող հայերի համբա-
լութեան գաղափարին, և ահա դրանից մի չա-
բաթ յետոյ առիթ է ներկայանում թոնելու մի
աղաքաւան հայի յօդուածը, որպէս զի չօրհանելի
կերպով ապացուցվի, որ առաջադէմ գաղափարը
հասունացել է, և յաղթանակ պիտի տանի...

Դա մի յաղթութիւն է առաջադէմ բանակի
համար: Դա մի զօրեղ լայն է դէպի առաջ:
Հնորանոցում ենք այդ քայլը...

Խ. Մ.

ԲՈՍՍԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՅՈՒՆՆԵՐԸ

Մայիսի 5-ին Բոսսիի իրաւական խումբը ներ-
կայացրեց «Բարաքաթիական մաս», կամ «Ոճարադո-
րի ընտանիքը» պիէտան: Այդ պիէտան Արամեանի
ընկերակցութեամբ յայտնի պիէտաներից է և ծանօթ
է մեր հասարակութեան, ուստի նրա բովանդա-
կութեան վրա կանգ չենք առնի:

Երբ գիշերվեց ժամը 12-ին վերջին գործողու-
թիւնից յետոյ վարդապետ իշու, հասարակութիւ-
նը մի քանի վայրկեան քարացած մնաց. կանայք
լաց էին լինում դահլիճում լսելի էր նոյն իսկ
հեծկտանք: Դա անպատկեր տպագրութեան ար-
դիւնքն էր, որ գործեց Կորբադո-Բոսսի իր մա-
նով:

Կորբադոի դերն էլ Բոսսի ներկայացնում է
բոլորովին այլ կերպարանգրով. — նրա Կորբադոն
ամուր բնաւորութիւն է, հեռու յուսահատութիւ-
նից, կենդանի և նոյն իսկ աշխոյժ: Նրա մէջ ե-
ռում է կեանքը: Բոսսի շատ տեղ իր խաղում
այնքան ոգևորվում է, որ նոյն իսկ արհեստակա-
նութեան սահմանն է անցնում, ինչպէս, օրինակ,
աբալի և իր կնոջ հետ առաջին տեսակցութեան
տեսարաններում: Կորբադո-Բոսսի յուսահատու-
թեան նշան է ցոյց տալիս միայն վերջին բոլո-
ներին, երբ թոյնը արդէն աղղում է, և նա զգում
է իր մօտաւոր մահը:

Այդ մահը նրան շատ ծանր է թվում, որովհե-
տե նրա Բոգալիան նորից սկսում է սրել նրան,
որովհետեւ նա իմանում է, որ կենդանի է իր աղ-
ջիկը, որին նա մոռած էր կարծում: Սիրող ամու-
սինը և սիրող հայրը մոռանում է 13 տարեայ
բանտարկութիւնը և ինկվիզիցիայի ներկայացու-
ցիչները կողմից իրան սպառնացող վտանգը...

Բոսսի շատ աղղու կերպով ներկայացրեց Կոր-
բադոի մահը. նա մեռնում է կանգնած՝ չըջա-
պատված իր սրելին: Բոսսի մեռնում է հնչելով
աղջկայ անունը, և անկարելի էր, ի հարկէ, չը
յուզվել, տեսնելով թէ ինչպէս այդ քաղաքա-
ցի է ապէս մեռած հական անկարող եղաւ դիմա-
նայ, և ֆիզիկական էլ չը մեռնէ...

Ճշմարիտ է, Բոսսիի խաղի մի քանի կողմերը

Վանի նահանգին մէջ դաշտաբնակ Ասորիները
Ժւր 40,000-ի կը հասնի, ոոնք ամուսնած են

ձեռք չէ. հիւանդութիւնները դէպքեր բոլորովին չեն եղել և 18 հազար բոլորի էլ չէ նշանակված եղել՝ էպիդեմիայի դէմ մարտունակ համար:

ՄԱԳԻԿԻ, 6 յունիսի: Վալենցիայում երեկցաւ տարաբնուի հիւանդութիւն, ինչպէս նախորդում են, խօսքս, բայց այդ բանը պաշտօնապէս դեռ չէ հաստատված: Էպիդեմիան անսպասելի կերպով տարածվում է, քաղաքի շրջակայքում արդէն վարակված են 30 բնակավայրեր, գլխաւոր քաղաքներում, մասնաւոր, Միջերկրական ծովի ափերում, հրամանագրված է ձեռք առնել նախազգուշութեան մեծ միջոցներ:

ՊԱՐԻՅ, 6 յունիսի: Կառավարութիւնը հրամայել է սպանիական սահմանագլխի վրա առողջական վերահսկողութիւն նշանակել:

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 7 յունիսի: Ներքին գործերի մի-նիստը որոշեց, — արգելել «Гржданнхъ» ցրագրի հատով ծախելը երկու շաբաթով:

ՍՕՖԻԱ, 7 յունիսի: Բոլորական կառավարիչները Կ. Պոլսի իրանց գործակալի միջոցով դիմեցին Բ. Կրան մի յայտարարով, որի մէջ նուանորոշ, բայց մի և նոյն ժամանակ յարգանքով ներշնչված ձեռնով բացատրում են այն դժուար դրութիւնը, որն առաջ է գալիս Բ. Կրան գործելու երկարատեւ եղանակից, որ հրաժարվում է ձանաչել պը-րկնց Ֆերդինանդին: Յայտագիրը պահանջում է Բ. Կրան օրինական ավակցութիւն և վերջացում է յայտնելով, որ եթէ Բ. Կրան այս անգամ էլ բացասական կերպով կը պատասխանի, ինչպէս այդ արեւ է նորբերս, այն ժամանակ Բոլորական

իրան աղաւ կը համարի ամեն տեսակ պարտաւորութիւններից դէպի Բ. Կրան, իրան կը վերապահի գործելու ապաստութիւնը և կաշխատի իր սեփական ոյժերով դուրս գալ այժմեան անորոշ դրութիւնից:

ՀՈՍՄ, 7 յունիսի: Ներքին գործերի կայ, գիւ-րաստեսութեան միջնատրութեան հովանաւորութեան ներքոյ, Օրենսդրում և Մօտկայում հիմնել խտրական գիւնիների պահեստներ, այն ձևով, ինչ ձևով գոյութիւն ունեն Շվեյցարիայում և Գերմա-նիայում:

ԲՈՒԴԱ-ՊԵՏ, 7 յունիսի: Աւստրիական պատ-գամաւորների ընդհանուր ժողովը ձեռնարկեց գիւնդարական բիւդժետի քննութեան: Իշխան Շտա-րենբերգ յայտնեց, որ եթէ Աւստրիան չէ կամե-նում ենթարկվել ֆինանսական մանկութեան, պէտք է շուտով ձեռնարկի գիւնդարական լինելու գործին:

ԿԱՆԵԱ, 8 յունիսի: Քրիստոնեաների և մահ-մէտականների մէջ եղած ընդհարումները և վո-խաղարձ սպանութիւնները շարունակվում են: Կղզու ափն ինչն զինուորովս զաղթականներն ու կամաւորները: Գրութիւնը ծանր է դառնում: Միջոցներ են ձեռք առնվում անկարգութիւնե-րին զինազրկելու համար:

ՄԱԳԻԿԻ, 8 յունիսի: Խօշորան վալենցիայում է տարածվում: Մարգարից նոյնպէս ստացված են բարեկամող լուրեր:

Խմբագիր-հրատարակող ԳԻՒԳՈՐ ԱՐՄԻՈՆԻՆ

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ն Ն Ե Ր

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ յայտնում է ի գի-տութիւն ընդհանրութեան, թէ քաղաքային խորհուրդը ի նկատի ունելով առաջիկայ չորս տարով (1891—1894) քաղաքային ընդհանուր ընտրութիւնները, 1890 թ. մարտի 26-ի նիստում որոշեց.

- 1) Կազմել ընտրողական ցուցակներ մինչև ներկայ տարվայ օգոստոսի 1-ը:
 - 2) Ընդհանուր անբաժան կարգաձեռքի մասնատներին թոյլատրել յայտնելու վար-չութեանը մինչև օգոստոսի 1-ը ընդհանուր կարգաձեռքում իրանց մասը ունենալու մասին, ցոյց տալով իրանց պատկանելի բաժինը: Յայտարարութիւնը եթէ իր ժամանա-կին չը ներկայացնեն, այն ժամանակ վարչութիւնը հաւաքած հարկը հաւասարապէս կը բաժանէ կարգաձեռքերի մէջ, եթէ յայտնի է նրանց թիւը:
 - 3) Վարչութեան կողմից պատրաստած ընտրողական ցուցակները յայտարարել ի գի-տութիւն ընդհանրութեան սեպտ. 4-ին, ուղարկելով յիշեալ ցուցակները, իբրև տեղային լրագիրներին յանձնելու, սրանց քաղաքային բաժանորդներին և սրանց անկախ ցուցակ-ները հանդէս հանել խորհրդարանի դահլիճում:
 - 4) Ընտրողական ցուցակներում եղած անկանոնաւորութեան դէմ քաղաքի բնակիչ-ների կողմից արած նկատողութիւնները ընդունել քաղաքային վարչութեան մէջ բացա-ռապէս սեպտ. 7-ից մինչև 21 և յետ այնօրի ցուցակները ներկայացնել խորհրդի հաս-տատութեանը:
- Թիֆլիսի քաղաքային վարչութիւնը համաձայն Բարձրագոյն հաստատած քաղաքա-յին կանոնադրութեան 17 և 22 յօդ. հրաւիրում է պ.պ. տանտերերին, որոնք ցանկա-նում են մասնակցել առաջիկայ քաղաքային չորս (1891—1894) տարի ժամանակով ընդհանուր ընտրութիւններին, ներկայացնել անմիջապէս քաղաքային գանձատրանին մինչև այս տարվայ յուլիսի 31-ը իրանց կարգաձեռքի վրա մնացած գնահատութեան հարկի ապաւիլի դրամները: քաղաքային վարչութիւնը այսու յայտարարում է, թէ այն անձինք, որոնք նշանակեալ ժամանակամիջոցին լիովին չեն ներկայացնի իրանց վրա մնացած ապաւիլները, ընտրողական ցուցակների մէջ չեն նշանակվի:

ՖԻՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱԻԱԳՆԱՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
MESSAGERIES MARITIMES
(ՄԵՍԱՃԸՐԻ ՄԱՐԻՏԻՄ)

Կանոնաւոր և ուղղակի երթևեկութիւն ԼՕՆԴՈՆԻ և ԲԱԹՈՒՄԻ մէջ և փոխադարձ
Ուրբաթ, 15/27 յունիսի դուրս կը գնայ ԲԱԹՈՒՄԻՅ MANEHE (ՄԱՆԷԷ) շո-գնաւոր, նաւապետ CAUVIN (ԿՕՎԷՆ) դէպի Կ. Պոլսի, Մարսէլ, Հալիք և Լօնդոն, մասնելով և միջանկեալ նաւահանգստները:
Ագէնտները ԲԱԹՈՒՄԻՄ պ. Գ. ԵՍՍԷՆԹԵՐ, ԹԻՖԼԻՍԻՄ՝ ԳԵՈՐԳ ԶԵԻՔԵԱՆՁՈ
ՀԵՁՈՒԹԵԱՆՑ, իսկ ԲԱԹՈՒՄԻ մէջ ԳՕԼԻՊՈՒՍՑ:
1—2

Բ Ա Գ Ի Ո Ւ Մ
Թաւայեանցի և այլ զրաւաճառանոցներում վաճառվում է ի. Մ ա լ լ լ լ լ ա ն ի
ՊՏՏԻ ՄՇԱԿԸ
Գիւնն է 50 կօպէկ:
4—4

ՄԻՋՈՑ ԽԱՐԲՈՒՄԻ ԴԵՄ
"Ольфакториумъ Нудилинъ"
М. А. ЖИРМУВСКАГО.
ՕԼՖԱԿՏՕՐԻՈՒՄ ՆՈՒԴԻԼԻՆ
Մ. Լ. ԺԻՐՄՈՒՆՍԿՈՒ
Ցախվում է 40 կօպէկով
Դեղագործական Ապրանքների վաճառման Կովկասեան Ընկերութեան մէջ Թիֆլի-սում:
12—52 (Ծ.)

ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ ՍՈՂՈՄՈՆԵԱՆՑ Ինդրում է իր բարեկամներին և ծանօթներին ներկայ լինել, Մոզուս ա. Գէորդ եկեղեցում, կիրակի, ամսիս 10-ին, ժամը 11-ին, որտեղ կը կատարվի իր հանգուցեալ եղբայր ՀՄԱՅՆԱԿ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ ՍՈՂՈՄՈՆԵԱՆՑԻ հոգեհանգիստը, որը վախճանվել է Աբաթուհանում, յունիսի 1-ին:
1—1

ԹԻՖԼԻՍԻ ԱԶՆԻԱԿԱՆՆԵՐԻ ԲԱՆԿԻ ԹԱՏՐՈՆ
Շաբաթ, յունիսի 9-ին
ՆԵՐՐՈՆ
Ողբերգ. 5 գործ. հեղ. Պ. Կասսի.
Ներքին դերը կը կատարէ Բոսսի.
Կ ի Ր ա Կ ի, յունիսի 10-ին.
ՇԵՑԼՕԿ
Կ ա մ Վ և ն Կ տ ի Կ ի վ ա ճ ա ո ա Կ ա ն
Ողբերգ. 5 գործ. հեղ. Շեքսպիր.
Սկիզբը 8 ժամին.

Մօտ օրերս կը հրատարակվի «ԱՐԱՔՍ» ՊԱՏԿ-ԲԱՆԱԿԻ ՀԱՆԷԼԻՍ ԵՆԵԿԱՑ ՏԱՐԱՅ ԱՌԱՋԻՆ ԳԻՐԲԸ այս բովանդակութեամբ.
Հատարական խնդիրներ, Մուշ, Տաճկահայաս-տանի անտեսական վիճակը, բանաստեղծութիւն-ներ, Ստեփաննոս եպիսկոպոս Նիկիովիոյ, Աս-պետ Զուռ, Հայր (վիպակ), Բէլայի շարունա-կութիւնը, Նորվեգացի հայադէտ Բուգգէն Նոր հրատարակութեան առթիւ (Նումէն), Մովսէս Խո-րենացի (Խալաթեանց), Ալլ և այլք: Արձագանք մի Մշոյ աշխարհէն:
Նկարներ. Արարատեան դաշտը, Ալեքսան Զորը, Բախչի-սարայ, Վարսաշայ, Մշեցի հայեր, Քուր-դերի խումբ, Ստեփաննոս եպիսկոպոս Զուռ, Գիւլիգար, Թրիման Հայրիկ, Սանասարեան, Էջ-միածին:
Բաժանորդագրին է 3 րուբլի, իւրաքանչիւր գիր-քը արժէ 2 ր. 50 Կ.
Գիւնը. Петербургъ Симеону Гуламирянцу.
1—2

Հանգուցեալ Բաֆֆի բոլոր հեղինակութիւնների, օտար և ի զո շ ն եր ո վ թարգմանելու, աղագրե-լու և հրատարակելու իրաւունքը ընդմիջտ մի-մեայն մեզ անցած և վերապահված լինելով յայ-տարարում ենք որ այդ հեղինակութիւններից արդէն մեզանիսները կարգադրել ենք թարգմանե-լու, և եթէ ցանկացողներն ևս գտնվեն թարգմա-նելու կամ հրատարակելու այդ գրքերից, պայմա-ների մասին թող բարեհաճեն մեզ դիմելու հետե-ւալ հասցեով: Тифлисъ книжная торговля Ма-кара Чилиншкова.
Մակար ԶԳԼԻՄԵԱՆԿ
1—1

ՄԻ ԼԱԻ ԸՆՏԱՆԻՔՈՒՄ, Թիֆլիսում, ընդունում են աշակերտներին, ո-րոնք կուզենային մատչելի վարձով ձաշել ընտանեկում: Նոյն տեղ պատրաստում են ա-շակերտներին և աշխրատ-հիւններին միջնակարգ դպրոցների դասատներում տրվե-լի հարցաքննութիւնների կրկնութիւնների համար: Հասցեն. Գանձակայա փողոց, տուն № 25, դաւթում:
Въ хорошемъ семействѣ въ Тифлисѣ, принимаютъ нахлѣбниковъ—у-чениковъ и готовятъ учениковъ и ученицъ низшихъ классовъ средне-учебныхъ заведений къ переэкзаменовкамъ. Адресъ: Гановская, домъ № 25, во двореѣ.
10—10

BATEAUX A VAPEUR FRANCAIS N. PAQUET ET COM.
ՖԻՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱԻԱԳՆԱՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ն. ՊԱԿԵ ԵՒ ԸՆԿ.
Շոգենաւորի կանոնաւոր և ուղղակի երթևեկութիւն ՄԱՐՍԷԼԻՅ դէպի ԲԱԹՈՒՄ, չորեք-շաբթի օրերը, երկուշաբթի մի անգամ, հինգշաբթի 4/16 ապրիլից սկսած:
ԵՒ ՓՈԽԱԴԱՐՁ
Բաթումից Մարսէլ, մանկով Տրապիզոն, Սամսոն, և Կ. Պոլսի, հինգշաբթի օրերը, երկու-շաբթի մի անգամ, հինգշաբթի 26 ապրիլից (մայիսի 8-ից) սկսած:
ԲԱԹՈՒՄԻՑ ՇՈԳԵՆԱՆԵՐԸ ԴՈՒՐՍ ԵՆ ԳԱԼԻՍ
Հինգշաբթի, 21 յունիսի (3 լուլիսի), շոգենաւ ՄԻՆԳԷԼԻՍ, նաւապետ ԺԻՐՈՒԼԵՆ
— 5/17 յուլիսի — ԱՆԱՏՕԼԻԱ — ԳԱՐԻԲԻ
— 19/31 յուլիսի — ՍԻՐԿԱՍԻ — ԲՕՇԵԼ
— 2/14 օգոստոսի — ՄԻԳԷԼԻԱ — ԺԻՐՈՒԼԵՆ
Տեղեկութիւնների համար ծանապարհորդների և բեռների մասին թող բարեհաճ զիմել ընկերութեան ագէնտներին. ԲԱԹՈՒՄԻՄ պ. Գարանիսին, Նաբեբէճնայա, ի ԹԻՖԼԻՍԻՄ պ. Վիկտոր ԴԱՐՆՈՒՆ, նախկին Արժուոնու գաղէկեայում, № 114.
1—10 (Զ. Ե.)